

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne vrata. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši št. 17. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Ciril Mohor. — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsako soboto
ob enajstih dopoldne

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za pet-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnništvo naj se blagovoljivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zahteve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Trgovcem in obrtnikom!

Dne 13. in 15. februvarja bo velepomemben dan za Vas. Volili boste zastopnike v trgovsko in obrtno zbornico, to velevažno korporacijo, ki naj štiti in zastopa Vaše stanovske koristi. Odložili boste, ali naj Vas še nadalje komandira ohromeli in oslepel liberalizem, ki si ne more pomagati več, ki ne more videti več socialnih zahtev našega časa, ob čigar postelji že stoji neizprosna bridka smrt; ali pa naj stopi na čelo zbornice S. L. S., čvrsta in mlada, dalekovidna in razumna, prešinjena globoke in nesebične ljubezni do ljudstva, polna vroče skrbi in resnega dela za blagor in interes vseh stanov, tudi obrtnikov in trgovcev. Predno se odločite, predno greste na volišče, par stvari v pretres in pomislek!

Obrtnemu stanu se ni vedno tako slabo godilo, kakor sedaj. Nekdaj v srednjem veku je živel brezskrbne, lepe dni; v 15. in 14. stoletju je stal pri nas in v Nemčiji na višku razvoja in moči. Imel je trdno organizacijo v svojih cehih, ki so skrbno čuvali interese obrtnega stanu in ga varovali pred hudo, tujo konkurenco. Razmerje med vajenci, pomočniki in mojstri je bilo natančno urejeno, za bolezen in nezgode je bilo poskrbljeno. Bogate bratovske skladnice so skrbele za svoje člane, za vdove in sirote, in sicer za njih telesni in dušni blagor. Splošno lahko rečemo, da se je takrat obrtniku dobro godilo. Seveda brez truda in boja tudi tedaj ni šlo. Vendar pa so obrtniki uživali samostojnost in živeli varno v zmernem blagostanju; ni se jim bilo treba bati brezposelnosti, izkoriščevanja in bede. Toda prišla je doba, ki je proglasila neomejeno svobodo v vsakem oziru, v verskem in gospodarskem. Zavladal je liberalizem, ki je uveljavil svoje načelo: laissez faire, laissez passer: pustite, naj vsak dela, kar hoče; naj vsak gre, kamor

hoče. Cehi so izginili, proglasila se je po vseh državah obrtna svoboda; napočila je, kakor so mislili tudi obrtniki, nova zlata doba. Toda zgodilo se je ravno nasprotno. Svobodna konkurenca je rodila kapital, ki je začel zidati velike tovarne; vstala je velika industrija in povzročila v obrti popoln preobrat. Kapitalistična veleobrt je začela daviti malo obrt: v nekaterih panogah jo je popolnoma uničila. v drugih pa je zelo skrčila njen delokrog. Tako je liberalizem zadal obrtnemu stanu najhujši udarec, pognal ga je v gotovo propast.

Slično se je godilo tudi trgovskemu stanu. Trgovec je posredoval v dobi cehov med producentom na eni in konsumentom na drugi strani. Trgovina se sicer ni mogla bogve kako razviti, ker je bila vezana na razne skladiščne pravice mest, na mejno carino, ker še ni bilo dobrih, velikih cest, ne železnic in parnikov, ne pošte in telegrafa. Gibala se je sicer v ozkih mejah, a nudila je dovolj dela, varnosti in zaslužka. Vstal pa je liberalizem in oznanjal brezmejni egoizem, brezobzirno, svobodno konkurenco. In v trgovskem stanu se je začel isti proces, kakor pri obrtnem: močnejši je začel pobijati slabjšega, veletrgovina malo trgovino. Kapitalizem je postal najhujši sovražnik malih trgovcev. Začel je ustanavljati veleskladišča in bazarje in se je polastil tudi trgovine na drobno.

Tako zgodovina. Kaj pa sedanost? Kapitalizem si je uslužil trgovino in obrt, razvija se in milijonarji žanjejo bogat dobiček, obrtnik in trgovec pa hirata in propadata. Veleindustrija in veletrgovina se družita v truste in kartele, z neusmiljeno, večkrat umazano konkurenco uničujeta malega trgovca ter obrtnika in ga tirata v naročje proletarijata. Veča se in širi propad med revnimi in bogatimi sloji, množi se groza bede in revščine.

In pri nas na Slovenskem? Kaj je storil li-

beralizem za prosep in povzdigo obrtnega in trgovskega stanu, ki je bil poleg uradništva njegova glavna opora doslej? Ni spoznal njegovega težkega stanja, ni slišal njegovih prošelj in želj, ni videl njegovih nujnih potreb. Borih 10.000 K je določal v dobi svojega gospodarstva za pospeševanje obrti na leto in iz trgovske in obrtne zbornice je napravil korito za liberalne uradnike, ki pogoltnjejo vsako leto tri četrte vseh dohodkov, dočim se le ena četrtnina porabi za trgovske in obrtne namene. Tako je skrbel liberalizem za trgovce in obrtnike in zraven jim je še izpodkopal kredit v tujini s silovitimi sleparijami, ki so končale več denarnih zavodov slovenske liberalne stranke.

Šele S. L. S. je uvidela z bistrim pogledom važnost in pomen obrtnega in trgovskega stanu, spoznala je, da je ta stan dragocen zaklad ljudske moči, da je poleg kmetskega stanu najtrdnjši temelj države. In poprijela se je z vso resnostjo dela, da ga reši in otme. Ustanovila je v zvezi z združno slov. trgovsko šolo, kateri se bo pridružila kmalu ženska trgovska šola, dalje obrtno-pospeševalni zavod, kjer obrtnik lahko vsak čas dobi strokovnjaškega sveta in pomoči; prireja strokovne in izobraževalne tečaje, skrbi za obrtni naraščaj (vajeniški dom) in določa v proračunu 80.000 K za pospeševanje trgovine in obrti. S. L. S. je zamislila idejo, naj dežela dobi vodne moči v svojo last in tako preskrbi obrtnikom pomeni električno luč in obratno moč. S. L. S. je ustanovila deželno banko, ki bo velikanskega pomena za povzdigo trgovine in obrti v naši deželi.

Končamo! Trgovci in obrtniki! Streznite se! Zgodovina vas uči, sedanost Vas opominja. Pomagajte si in podajte roko S. L. S., ki Vas hoče rešiti iz žalostnega položaja in oteži pogina. Ona Vam nudi izobrazbo in napredek, nudi izdatno pomoč.

PODLISTEK.

Talisman.

(Nedžet — Jamik — z.)

„To je bila slavnost! Ah! Mož! to je bila slavnost! Še zdaj mi zvone v ušesih glasovi kitar. Koliko je vsega! koliko bogastva! koliko radodarnosti! Pri samem Allabu! Z očmi sem tako požirala kakor z usti. Ne vem, ali so me bolj očarali biseri, dragi kamni in z zlatom vezeno blago, ali so mi bolj dišali kolači ali pilaf s cizrno. Ah! mož!“

Vsa ozarjena od slavnostnega obreda je prihitela Aiša in pripovedovala svojemu možu o možitvi muktarjeve hčere s podčastnikom, ki se je vrnil iz vojske. Turki so se vojskovali z grškimi neverniki. Seržan je bil priden fant in je imel precejšno premoženje. Oba poročenca sta bila iz rodovine muktarjev. Ženin je bil vitke postave in je korakal roko v roki s svojo nevesto skozi množico žen, zastrtih z zavojem. Marsikatera mati si ga je želela za zeta in marsikatero dekle za moža, in vsaka si je drznila kljub verski prepovedi malo odgrniti zavoj — ah! samo malo! — da jo vidi...

„In nevesta! Oh! mož! kako je bila lepa in ožnorana! .. Le predstavi si deset medžidij v dveh vrstah, širokih kakor dlan. Ali si moreš dobro predstaviti? Desetkrat je imela okolo vratu te cekine, žareče kakor solnce; mi bi za to kupili vse, kar imamo, našo hišo in hišo z zemljiščem mojega brata in hišo tvojega brata z njivami vred.

Vse to obešeno okolo vratu. Ah! to je bil krasen par! ...“

Mož se je zasmel; vedel je, da je njegova žena Aiša malo lakomna. Toda če sta bila seržan in nevesta lep par, ali nimate tudi onadva sama postavnega, prav brhkega sina, ki se more z vsakim meriti in je tudi vojak? Pred štirimi leti je odšel nekam v daljno arabsko deželo in kmalu ga bode ta videla, kajti v kratkem času bo izstopil iz vojaške službe. Že dve leti nista slišala o njem ničesar. Pri Allahu! Njun sin ima tako ceno, kakor vsi sinovi vseh muktarjev na svetu skupaj.

„Žena, ni ti treba nikomur zavidati bogastva. Kar nama je Allah dal, to nama je dal. Za stara leta imava dve roki svojega sina. Prosiiva Boga, da nama ga vrne zdravega, in bodiva Bogu hvaležna brez godrnjanja.“

Na to je začela znova:

„Življenje je trdo; komaj se preživiva... Ah! te medžidije, žareče kakor solnce!“

In razjezila se je in obenem se ji je storilo milo, da je njen sin daleč, tako daleč. Polovico svojega deleža v raji bi rada dala, ko bi bil seržan, ki se je danes oženil, njen sin. Mož je po pravici lahko ponosen na svojega sina; toda ali mu bo dal kak muktar ali spoštovan občan svojo hčer? Ko sta vendar tako revna! Za nje ni deklet z obleko, z zlatom vezeno, in z zlatim denarjem okolo vratu. Kako doto bo prinesla nevesta? Morda dva vola in deset ovac! ...

Cel dan je mislila samo na to ženitovanje, na slavnostno pojedino, na vse to bogastvo, na

ponosnega seržana in njegovo ženo z dvema vrstama medžidij, žarečih ko solnce. Cel dan je na to mislila, cel večer in še celo noč. Sanjala je o tem in zjutraj na vse zgodaj je šla v hišo ženitovanja.

Slavnost je imela trajati tri dni; ves ta čas je bilo samo petje, sama zabava, jed, smeh in pravljice, ki so jih pripovedovali pri srednjih mizah.

V svatveni sobi je nepremično sedela krasna nevesta na žametastem divanu v blazinah, v svojem prekrasnem lišpu, in dvojna vrsta desetih medžidij se ji je svetila na vratu kakor solnce. In Aiša bi bila vselej, kadar je vstopila v to sobo, najraje zajokala miline in jeze; toda naglo se je izgubila ven, ker se je bala, da bi ne napravila kaj nespodobnega, da bi je ne izpodili. Potem pa se je žalostno vračala domov, v nezatno bajto konci vasi, tako razdrapano in zapuščeno, da so se ponoči tatje potikali okolo nje; večkrat so morali iti zjutraj gledat, če ni izginila kokoš ali morda ovca iz staje, prislonejene k bajti. Toda tatje jih niso okradli nikoli. Čemu tudi? Ali bi jima mogli narediti kako večjo škodo? Za reveža je seveda ovca celo imetje.

„Želite, želite, duh pride; vem za čarodejno besedo, ki se ji pokori. Zdravje, moč, zlato, želite, duh uboga na besedo.“

Bil je to čudovit mož, sedeč na tleh, pri majhni mizici, polni prečudnih stvari: bila so tu jedra od rožičev, strti lev, čudovite kače, zobje

Gospodarski del.

Denarna kriza in zadružništvo. [Dalje in konec.] Za nas je važno vprašanje ob sedanjih draginjah denarja. Kaj bi bilo, ako ne bi imeli na Slovenskem močne zadružne organizacije? Kaj bi bilo? 1.) Pomankanje denarja bi bilo pri nas še bolj občutno, kot je sedaj, ker bi ljudje imeli manj prihranjenega. Naše Raifaiznovke so v prvi vrsti zato, da ima zlasti kmečko ljudstvo priliko doma nalagati svoje prihranke. Ako pa ne bi bilo toliko hranilnic po deželi, bi bil tudi marsikateri prihranek, ki počiva sedaj v hranilnici, že zdavna skopnel! Kako pa pride tak prihranek sedaj prav, ko živimo v slabih letih! 2.) Denar pri nas bi bil še dražji, kot je sedaj. Saj vemo, kako je bilo, predno so se začele ustanovljati hranilnice in posojilnice. Ako je hotel kdo imeti posojilo, se je moral zateči ali v mesto ali pa k domačemu „magnatu“, ki je posojeval na velike obresti in imel dolžnike v popolni gospodarski in politični odvisnosti. To so bili hudi časi in teh časov nas je rešilo le naše zadružništvo. Zato so pa liberalci tako jezni na moč naše gospodarske organizacije, ker jim je ta moč strla njihovo moč. Res je, da nimajo v sedanjem času tudi naše hranilnice nič denarja odveč, ampak temu so krive slabe letine, ki so vsušile vire hranilnic t. j. hranilne vloge. Zato morajo naše hranilnice sedaj zelo previdno postopati pri dovoljevanju posojil. Vendar se ni bati ničesar hudega in veseli moramo biti, da je vsaj tako in ne hujše. Nerazumljivo pa je postopanje države, ki še vedno premalo podpira naše zadružništvo. Na Ogrskem n. pr. imajo zadruge mnogo več ugodnosti, kakor pri nas v Avstriji. Največja državna banka, Avstro-ogrška banka, postopa pri nas ne samo po mačehovsko nasproti našim hranilnicam in posojilnicam, temveč jih naravnost odriva. In vendar so ravno te hranilnice in posojilnice največja dobrot kmečkemu ljudstvu, to mora videti vsak, kdor ni slep za gospodarski napredek našega naroda. Hranilnice in posojilnice so ustvarile podlago za vse druge naše gospodarske organizacije. Brez njih bi se ne bile mogle tako uspešno razviti niti mlekarne, niti kmetijske zadruge in tudi izobraževalne organizacije bi ne imele toliko lastnih domov, ako bi jim marsikje ne priskočile na pomoč hranilnice in posojilnice. Skratka; naša gospodarska, politična in izobraževalna moč korenini v naših kreditnih zadrukah. Ta moč se izvrstno kaže ravno v zadnjih letih, ko divjajo nad nami močne gospodarske krize. Upajmo, da bodo izšle naše zadruge iz teh bojov neomajane in še močnejše po izkušnjah slabih let.

Deželna banka je bila otvorena ta teden v Ljubljani. Svoje prostore ima začasno v deželni dvorcu. Prepotreben denarni zavod je to! Banka ima v prvi vrsti namen, preskrbovati cene kredit na hipoteke. Dajala bo posojila na posestva na daljše obroke proti letnemu odplačevanju (amortizaciji). Vsi, ki vemo, kako zelo tarejo naše ljudstvo zemljknižni dolgovi, moramo ustanovitev tega novega denarnega zavoda z veseljem pozdraviti in mu želiti, da se razvija v korist in blagor našega ljudstva.

Mlekarna v Predosljih je sklenila svoje račune za preteklo leto in pokazala zopet lep dobiček krog 4000 K. Po kratki štiriletni dobi njegova obstoja ima sedaj mlekarina lastni dom in

indijskega tiča in razne masti. Ta mož se je pečal z zdravljenjem bolezni in s čarodejstvom. Dolga brada mu je segala do pasu; njegova glava, ovita z debelim turbanom, je bila podobna velikanskemu gobcu.

Svojo majhno, prenesljivo štacupico je postavil nevestini hiši nasproti in cela množica se je gnetla okolo njega in kupovala zdravila za živino ali za žene in otroke ali zase; zaljubljeni so zahtevali čarodejno pijačo, ki jim bo pridobila ljubljeno srce, ali pa omeščala očetovo trdosrčnost.

„Želite, želite, poznam čarodejno besedo, ki se ji duh pokori.“

Aiša se je radovedno približala. Čudoviti mož je vračal nememu besedo in ozdravljaval hrome.

„Želite, želite, poznam besedo, ki se ji duh pokori.“

„Sveti mož,“ je prašala Aiša, ali uganeš, kaj muči moje srce?“

„Znani in neznani sta dve stvari: dan in noč sta dvoje“, je odgovoril čudni mož. „Sova vidi ponoči, kakor duh v neznanem.“

„Sveti mož, sveti mož, reci, kaj me muči.“

„Miš je štacunarjev strah. Zakaj? Prašaj razjedene vreče. Kaj je v njih drugega, kakor sladko, slano in poprano, vse, kar se z zlatom dobro plača. In zlato je cilj življenja...“

Aiša je zadržala. Tam, ravno nasproti, ravno v ženitovanjski sobi, odkoder se je glasilo petje in vzkliki veselja...

dobre stroje popolnoma plačane in še nekaj kapitala naloženega. Poleg tega pa plačuje članom mleko po zelo visoki ceni. Kakor čujemo, ji bo pristopilo v kratkem več novih udov, kar je le želiti. V očigled velike koristi te gospodarske organizacije naj izginejo malenkostni krajevni in večkrat tudi osebni prepri in dela naj se za skupni blagor cele občine. Saj je od moči in napredka te zadruge odvisen tudi napredek posameznih članov gospodarjev in njihovih družin.

Mlekarna v Št. Jurju pri Kranju je tudi že napravila računski zaključek. Tudi temu mlademu, eno leto obstoječemu zavodu moramo priznati, da se navzlic težkočam, ki jih je imel v ustanovnem letu, lepo razvija. Ako bo med ljudmi še več smisla za skupni napredek, bo ta mlekarina gotovo kmalu vredna posestrima drugih enakih zadrug v našem kraju. Bog daj, da bi to bilo!

Gospodinjski tečaj se bo vršil v Št. Jurju v mesecu februarju in marcu. To je vsekako veselo dejstvo. Želimo, da bomo mogli ob sklepu poročati o najlepšem vpehu.

Na deželni gospodinjski šoli na Vrhniki se pričnejo sledeči novi tečaji: 1.) Celoletni gospodinjski tečaj za zunanje gojenke iz vrhniske okolice. Gojenke prihajajo dva čela dneva na teden v šolo. Pouk je brezplačen, le za hrano plačajo gojenke za vsaki dan, ki so v šoli, 50 vinarjev. 2.) Polletni gospodinjski tečaj se prične 15. aprila in bo trajal do 15. oktobra t. l. Gojenke morajo stanovati v zavodu. Pouk in stanovanje dobijo zastoj, le za hrano plačajo mesečno 30 K. Gojenke se poučujejo v kuhanju, šivanju, pranju, likanju, zgojestovju, zdravstvu ljudi in živali, živinoreji, prašičereji, perutninarstvu, vrtnarstvu, sadjarstvu, mlekarstvu, knjigovodstvu, računstvu i. t. d. Prošnje, opremljene s šolskim in zdravstvenim izpričevalom, je vložiti najpozneje do 1. marca t. l. na vodstvo deželne gospodinjke šole na Vrhniki.

DOPISI.

Izpod sv. Jošta. Dolgo, dolgo smo molčali, sedaj naj nam pa nihče ne zameri, ako zapišemo par vrstic iz naše občine. Zimo imamo dokaj milo, tako, da se ne moremo radi vremena kar nič pritoževati. Le nekaj nam ni po volji, in sicer to, ker se nam zadnjič sv. Miklavž ni kar nič obnesel. Namesto lepih jabolk nam je dal tako gnilih hrušk, da se govori o tej gnilobi že po sosednjih občinah. Morda je temu kriva vlaga, ki, kakor znano, sadovom škoduje. Pa porečete: V suhi zimi kaj takega ni mogoče! Ali povedati moramo, da je pri nas tuintam poplavljen in da je barka zasidrana že tako dolgo, kakor je bila Npetova ob vesoljnem potopu. Časi se izpreminjajo! Može, ki radi stoje na svečnikih, naj le zlezajo pod mernik! Zakaj? Zato, ker so včasih vladali, kakor srednjeveški vitezi — s pestjo — sedaj so pa premagani — z metlo! — Hoteli so druge ljudi učiti morale, pa so padli, da jih lahko v obraz nazivamo „propalice“. — No, prevzetnost gre pred padcem, ali besniški povedano: „Vsaka pesem se enkrat izpoje.“ — Sedaj naj pa priskočijo na pomoč hujškači in pristaši, pa naj zopet po svoji stari maniri resnico poteplajo v blato, če si upajo! — Stvari same ne bodemo pojasnjevali in razkladali, ker je pregrda in prepohušljiva. Mi sicer nismo nič odgovorni

„Sveti mož, velika je tvoja veda,“ je šepetala ganjena. „Videla sem mlado nevesto, ki je imela okolo vratu v dveh vrstah deset medžidij, žarečih kot solnce... Medžidije bi rada.“

Čudoviti mož je zamižal in godrnjal neke molitve, potem pa je potegnil iz predala mali trikotnik iz blaga, pokrit s čudnimi napisi, in dejal:

„Žena, če mi daš toliko, kar veljajo trije merniki ječmena, ti dam talisman. Želi si, kar koli si more človeško bitje želiti, in duh te bo ubogal. Le jaz sam si od duha ne morem ničesar želiti.“

Aiša se je opotekla, strašna cena treh mernikov jo je prestrašila; toda čudoviti mož je hitro pristavil: „Vidim, da si dobra in pridna ženska, ki jo hoče Allah ohraniti. Vdihnil mi je, naj te obdarujem. Nočem od tebe treh mernikov ječmena, niti dvehinpol, dà, niti dveh ne; samo poldrugi mernik hočem; malenkost v primeri z neštevilnimi medžidijami, ki jih boš dobila.“

Aiša ga je še dolgo mečala in je dobila nazadnje talisman za en sam mernik.

„Žena,“ je ukazoval čudoviti mož, „kroti svoje poželenje, kajti lakomnost je duhovom zoprna.“

Potem pa ji je povedal, kako se zagovarjajo in kako kličejo duhovi.

„Porabi trenotek ko te ne more nihče videti, poljubi trikrat talisman in reci: „Rahmilmot!“ — to je duhovo ime — „Rahmilmot!“ S tem talismanom, ki je ključ k tvoji tajnosti, te pozivam,

za ta toli žalostni in sramotni dogodek, želimo samo to, da naj bi se za ljudi, ki so duševno ali telesno pohabljeni, bolje skrbeo, da ne bodo padali v roke kakih pohotnežev, ki nimajo srca za siromake. Če bo treba v tem oziru kaj jasneje govoriti, se oglasimo prihodnjič.

Iz Mošenj se nam poroča: Naš novoizvoljeni podžupan g. Zabar obeta vsem svojim prijateljem zlate čase, ki se prično, kakor hitro zagospodari v občinah novi odbor: Vse bo drugače, če se bodo upoštevale želje liberalcev, in sicer: 1.) Bo v vseh krčmah dovoljeno igrati do slej prepovedane hazardne igre. 2.) Slivovko in jeruš bo smel vsak krčmar točiti brez potenta, brez daca, in brez vsake naklade. 3.) Da si bodo zlasti nekateri oštirji, ki doslej niso mogli nikamor, lažje naprej pomagali, bodo smeli točiti namesio pravega vina Muhovčev tefkovec in ja bolčnik, pobarvan in krščen s pravim vinom. Cena ostane pri starem: 96 vinarčkov ali pa kronico. — O, le korajžo krčmarji! „Vremena se vam bodo skor' zjasnila, zvezde lepše kot kedaj sijale!“ — Naš volilni general s Posavca je pričel plačevati svoje obilne cehe krčmaricam in natakaričam na obroke. — Le potrpljenje! S časom pride vsaka na vrsto! — Deželni zbor je ločitev treh mošenjskih občin odobril v seji 25. jan.; sedaj čakamo še najvišjega odobrenja.

Križe pri Trziču. Mrtvega so našli v ponedeljek, 29. jan., zjutraj v Koržmovem hlevu v Pristavi Matijo Pavšnarja. Doma je bil iz Prevoj v kamniškem okraju, star 70 let. Svoj čas je bil vrvrat, zadnje čase pa ni bil več za delo. Služil je rajši kralju alkoholu in hodil od kraja do kraja. Ze v nedeljo po dnevu se mu je bila udrla kri, večerjal je še, kri se mu je udrla zopet ponoči in nepreviden je šel v večnost. Bog mu bodi milostljiv!

Iz Trziča. Občni zbor društva sv. Jožefa se bo vršil jutri ob 4. popoldne v društvenih prostorih. — G. tovarnar in župan Malj je odpoval za dalj časa na morje. Pravijo, da gre celo v Afriko. Po svojem povratku v Trzič bo našel baje že nov občinski odbor. — Brezalkoholni oddelek se je otvoril v gostilni na Skali, katero poseča rado naše delavstvo. S tem je dana ugodna prilika, piti neškodljivo pijačo za malo ceno mestostrupenega alkohola. V tej gostilni in v gostilni g. Ruecha se nahajata nabiralnika „Slovenske Straže“, ki naj nabereta mnogo doneskov za naše obmejne brate na Koroškem. Če že gremo v gostilne, obiskujmo edinole tiste, v katerih rabijo naše vžigalice in imajo naročene naše časopise. Odločno zahtevajmo povsod „Slovenca“ in „Gorenjca“!

Iz Radovljice. („Ravbarska gostilna“) Zadnji terek se je vršila pri sodišču v Radovljici sodna obravnava radi razžaljenja časti. Mogočni liberalni gostilničar g. Doužan je pri sodišču na vsak način hotel imeti svojo gostilno za „ravbarsko gostilno“ in urarskem mojstru g. Murovcu se je komaj posrečilo dokazati, da to ni res. Ob času zadnjih občinskih volitev so liberalci Murovčevega sina vrgli iz Doužanove gostilne, Murovcu samemu pa pisali sramotivno dopisnico. Murovec je bil radi tega razburjen in je g. Doužanu očital surovost njegove gostilne, hujšega izraza pa ni rabil. Nikdar pa ni imenoval njegove gostilne „ravbarsko gostilno“, kar bi bil rad dokazal g. Doužan. In ker se g. Doužanu dokaz

da me ubogaš...“ in potem reči, kaj želiš; vsaka želja se ti izpolni.“

Aiša je hitela domov vsa nemirna, redki talisman, dobro zaviti, je skrila v nedra. Bala se je omeniti možu o njem. Bila je postavna in močna in se ni bala, da bi ji kaj storil; toda kdaj ve, če bi čar ne izgubil svoje moči, če ga izda?

In tisti večer se ni več spomnila na medžidije, o katerih je govorila od včeraj neprestano; to je bilo vzrok, da je mož pripomnil:

„To je dobro, dà, so te izkušnje minule. S tem moraš biti zadovoljna, kar imava.“

Hotela mu je reči, da je neumen, da ima zaklad, da bo imela na golo željo polno roko zlata, kaj pravi roko? obe roki in moževe roke in žepe in čepice, dà, celo veliki meh, ki visi pod stropom. Nazadnje se je umirila; toda v duhu se je že videla krasno in ožnorano z dvema vrstama medžidij okolo vratu. Dve vrsti? Ne, štiri, pet vrst. Ah! Ah! Toliko bi jih želela, da bi bila muktarjeva hči proti nji uboga.

Molče je povečerjala. Mož je izkušal razpresti pogovor, toda zastoj; naravnost junaško se je premagovala, da ni izgovorila besede, ki jo je imela na jeziku.

Kako bo prinesel duh medžidije? Ali bo videla duha? Mogoče, da najde medžidije zjutraj pod blazino? Samo da bi ne padla naglo v peč, ko bo kubala. Ali pa jih bo našla kar pred vrati. Kako jih bo dobila? Kako?

Tisoč možnosti ji je prišlo na misel, toda pri nobeni se ni ustavila.

resnice ni posrečil in je g. Murovec odločno za-trjeval, da za enkrat še ni tako hudo v Lectarjevi gostilni, četudi klerikalce venkaj mečejo. da bi bila vredna tega mena, zato je g. sodnik oprostil g. Murovca vsake krivde. — Zadnji dopis v „Go-renjcu“ iz Radovljice, v katerem občuduje nez-nani dopisnik velike sposobnosti sedanjega na-čelnika „Mestne hranilnice“ je tako razvnel g. Doužana, da ni vedel, kako bi očitno pokazal svojo hvaležnost do „Gorenjca“, ki je tako odkrito povedal popolno resnico. Iz zadrege so ga rešili njegovi dobri svetovavci, naj „Gorenjca“ javno na vrata svoje gostilne nabije. G. Doužan jih je ubogal in storil po njihovem nasvetu. Ljudje so hodili mimo njegove gostilne in so nešteto do-vtipov zbili na Doužanov račun

Deželni zbori. Gornjeavstrijski deželni zbor je odgođen. galski razpuščen.

† **Dr. Ebenhoch**, bivši poljedelski minister, je dne 30. jan. umrl na Dunaju. Bil je strogo katoliški mož.

Prestolonaslednik Franc Ferdinand je bil v Berlinu pri krstu. Pripisuje se temu po-litična važnost, češ, da so se poravnala različna nesporazumjenja

Stotisoč kron je nakazala vlada namest-ništvu v Trstu za vzdrževanje hrvaških in slo-venskih ljudskih šol v Istri. Ljudstvo je z veseljem pozdravilo razglasbo tega cesarskega daru.

V Dalmaciji je obstrukcija pravašev v dežel. zboru. Kriv je liberalni glavar Ivčević, ki ne pusti, da bi prišel na vrsto nujni predlog pravašev, s katerim bi se dovolila doklada plačam učiteljev.

Za nuncijski na Dunaju je imenovan msgr. grof Scapinelli, tajnik kongregacije za izredne duhovske zadeve v Rimu. Hvalijo ga, da je iz-vrsten diplomat.

Trializem. Vlada v Bosni je pograjala dr. Mandiča in svetnika Vančaša, ker sta se udeležila shoda v Zagrebu. Rekla je, da ne bo dovolila shodov trializmov v Sarajevu.

Trializma se bojijo Ogrji. Prepovedali so, da bi časopisi ki se s tem vprašanjem pečajo, prihajali na Ogrsko.

Na Ogrskem so velike demonstracije za splošno in enako volivno pravico.

Hrvaški sabor razpuščen. Novi ban Čuvaj je dobro pričel. Kar po uradnem listu je razglasil, da novoizvoljeni hrvaški poslanci niso več po-slanci, ker je hrvaški sabor razpuščen. Ta razpust je napravil veliko začudenje po vsem Hrvaškem. Zaplembe časopisov so na dnevnem redu. Stjepan Radić je bil nenadoma aretiran in Svetozar Pri-bičević pozvan na sodišče. S-še bolj kruto silo, kakor njegov prednik, hoče novi ban ukrotiti Hrvate in deželo pomadjariti.

Prehivanje krvi v Zagrebu. Na vseučilišču je bil dne 31. januarja shod dijakov, na katerem se je hotelo govoriti o silovitostih novega bana Čuvaja. Ban je pa nagnal na zborovavce veliko policajev in vojakov, ki so s sabljami inahali po ljudeh ter so težko ranili 17 oseb in mnogo jih zaprli. Med ranjenimi sta bila dva časniška po-ročevavca, drugi pa večinoma dijaki. Iz vsega mesta je potem prihitelo ljudstvo skupaj in bilo grozno razburjeno. Vlada grozi, da bo razglasila obsedno stanje.

Za Italijo so imeli rdečkarji na Dunaju shod, na katerem so izražali srčne pozdrave ita-lijanskemu narodu, t. j. anarhistom.

Italijanska grožnja. Na Goriško je prišel neki mož iz Italije, ki se je drznil izgovoriti te-le besede: „Ko končamo vojsko v Tripolisu, še ba-jonetov ne bomo obrisali, ampak s krvavimi ba-joneti pridemo nad vas.“ Naši so napodili po-letarja nazaj čez mejo.

Francoska in Italija. Italijani so pridržali francoski parnik „Tavignana“ Preiskava v Tri-polisu je dognala, da ta parnik na krovu ni imel nobenega vojnega kontrabanta. V Tunisu je bila demonstracija pred laškim konzulatom, ker ondi križarijo laške torpedovke.

V Lizaboni je vlada razglasila obsedno stanje, ker so velike nemire povzročili anarhisti. Veliko anarhistov so vojaki vjeli in odvedli na bojne ladje. Zgodilo se je več bombnih napa-dov — pa vse to brez klerikalcev!

Kitajska. Priplulo je 23 japonskih bojnih ladij v kitajske vode.

Novičar.

Na shod! V ponedeljek bo ob eni pop. v „Ljudskem Domu“ v Kranju shod „Kmečke zveze“ in precej nato društveni občni zbor. — Kmetje, „Zveza“ je edina organizacija Vašega stanu v okraju, ki zagovarja in pospešuje Vaše koristi. Oklenite se je, pridite vsi na shod in pri-stopite k Zvezi! Čem več nas je, tem močnejši bo naš glas!

Grozno smolo imajo liberalci. Zaradi od-slovljenih poslancev Ribnikarja in Reisnerja sta dr. Tavčar in dr. Triller do skrajnosti podkurila svojih pristašev jezo. Na shodu v „Mestnem Domu“ v Ljubljani je kar lilo psov na dr. Šu-steršiča, ko mu je „premišljeno“ dr. Triller „do-kazal, da je prelomil častno besedo.“ Rokovnja-čev in ciganov je mrgolelo drugi dan tudi v vseh, z najbolj mastnimi črkami tiskanih člankih libe-ralnih listov. Toda, o groza! S svojima podpisi-soma sta dan pozneje dr. Tavčar in dr. Triller v „Slov. Narodu“ preklicala obdobje in dr. Šu-steršiča oprostila krivde. „Dninarji“ so bili pa potem jako hudji, da sta to storila, in so jima očitali, da sta se dr. Šusteršiča ustrašila, češ, da je na nju pritisnil z vso politično močjo. Ime-novali so „Dninarji“ njuno izjavo juristovske zo-fizme in so proglasili načelo, da je vseeno, če kdo v dobri ali pa slabi vezi prelomi dano be-sedo. — Take izjave kažejo popolno dekadenco „dninarske“ morale.

V Cerknici je zmagala pri občinskih vo-litvah S. L. S.

V Ljubljani bo 11. t. m. ožja volitev v obrtno sodišče v delavski skupini, in sicer v veleobrti med kandidati S. L. S. in soc. dem. V mali obrti pa med soc. dem. in liberalci.

Za razvoj obrti na Kranjskem se briga S. L. S., ki je dala v proračun letos 80.000 K podpore, prejšnja liberalna večina je pa dovolje-vala za obrt le 10.000 K. Treba bo pa v trgo-vsko-obrtni zbornici paziti na to, da se ne bodo plače uradnikom zopet zvišale, ker so ti liberalni gospodje že sedaj preveč dobro plačani, ko se porabi vsako leto za pisarno in uradnike 54.531 K.

Deželnemu poslancu dr. Novaku se je enkrat v trgovsko-obrtni zbornici soglasno iz-rekla nezaupnica kot zastopniku obrtne zbornice v deželnem zboru. Namesto, da bi bil mož ta-čas odstopil, si pa upa sedaj celo agitirati zase

in za svoje kandidate. V korist trgovcev in obrt-nikov v deželnem zboru ni storil čisto nič.

Premeščenje. Gospod Anton Čop, vodja boletnega urada v Kranju, je premeščen v Ko-čevje. Žal nam je, ker je bil g. Čop zelo pri-ljubljen v vsem okraju. Gosp. Valentin Čop, dež. užit. uradnik, je pa premeščen iz Kranja na Je-senice. Želimo omema gospodoma zadovoljnost v novem službovanju.

Napad na družbo sv. Mohorja je napra-vilo glasilo liberalnih učiteljev v Ljubljani. Za-stonj se naše ljudstvo ne boji takih učiteljev, ki bi najraje uničili vse, kar je krščanskega.

Nova volitev deželnega poslanca za okraj Črnomelj in Metlika namesto odstopivšega pl. Šukljeja bo dne 14. marca

Napredek „Slovenca“. Po trafikah se bo odslej lahko kupoval „Slovenec“ po 6 vin., le sobotna številka bo stala 10 vin. Ta napredek je hvale vreden, samo nekoliko se krha soglasje med nadrobno prodajo in skupno naročnino. Go-renjci bi si bili bolj želeli jutranjo izdajo „Slo-venca“, da bi tako kak naš list konkuriral z li-beralnimi jutranjimi listi, ki nam dobajajo iz Ljub-ljane in Gradca z isto pošto, kakor ljubljanski večerni listi, pa prinašajo novejšje vesti, n. pr. o rabukah v Zagrebu.

Protialkoholni odsek se je ustanovil v društvu kranjskih zdravnikov na predlog g. dr. Derganca. Zdravniki hočejo z združenimi močmi delati za treznost in zmernost naroda. Odsek bode v kratkem priredil mesečno zborovanje, na katerem bodo predavatelj razlagali z znanstve-nega stališča pogubne posledice alkohola.

Od občine Predoslje se hoče odcepiti spodnji del vasij te občine, tako da bi se zopet napravila samostojna občina Premskovo, kakor je bila nekdanj, z vasi: Premskovo, Rupa, Go-renje, Klanec in Huje. Ker se interesi zgornjega in spodnjega dela predošljanske občine res ne strinjajo, so v zadnji seji občinskega odbora vsi odborniki soglasno sklenili, da se vloži prošnja za ločitev na deželni zbor

Prijatelj miru nam piše: Po celém Kranj-skem, po vsi slovenski zemlji, se množe kazenske razprave zaradi razžaljenja časti, pravde zaradi motenja posesti, zaradi lastnine in služnosti in zaradi razveljavljenja poslednje volje, odškod-ninske pravde in tožbe zaradi plačila iz različnih pravnih naslovov. Tudi mobilarne in realne ekse-kucije so na dnevnem redu. Naš kmet živi od dohodkov, ki si jih trdo prisluži; on kot obde-lovavec zemlje, ki ne pozna trgovine in industrije, mora imeti mir. Pravde pa vzamejo veliko časa ter denarja in povzročajo sovraštvo med sosedi. Kar si kmet v enem letu težko prihrani, vzame pogostoma nepotrebna pravda v enem tednu. Na-sledki temu so, da izgubi posestnik veselje do dela, da se uda pijančevanju in da začne pre-ganjati svojo ženo. To je hudo. V taki hiši izgi-neva sveti hišni mir, tudi večerna molitev ne pri-haja iz srca. Naravno je, da se množe krive pri-sege. Skrbeti nam je, da se pravde kolikor mo-goče omeje, da obrne naš kmet denar za povzdigo svojega gospodarstva in da ga ne izda po ne-potrebem za pravde. Vse še more, če še hoče, a hoteti moramo, ako želimo, da postane naš posestnik sam gospodar na svoji zemlji.

G. Hinko Rebolj, postajenačelnik v Ajdov-ščini, je imenovan za blagajnika na državnem kolodvoru v Ljubljani.

Po večerji je osamela, poljubila trikrat ta-lisman in poklicala duha.

„Rahmilmot, s tem talismanom, ki je ključ k tvoji tajnosti, te pozivam, da me ubogaš. Pri-nesi mi...“

Omahovala je v številu, ker se je spomnila, da ji je sveti mož polagal na srce, naj ne bo la-komna. In srce ji je tolklo: Koliko naj zahteva? Deset medžidij? Dvajset? Trideset? Nazadnje se je odločila.

„Rahmilmot, prinesi mi dvajset medžidij.“

Pri teh besedah je veter zganil vrata. Aiša se je prestrašila; zdelo se ji je, da je prvokrat zahtevala preveč. Morda bi se bila morala zado-voljiti z desetimi medžidijami, kakor nevesta. Ali najše enkrat pokliče duha? Kaj, če ga razjezi...“

„Zahtevala sem dvajset“ je vzdihnila in v srcu je prosila Boga, naj usliši njeno prošnjo; potem pa je legla k počitku.

Aiša ni mogla zapreti očesa; premetavala se je in premišljevala.

„Kako mi bo duh prinesel, kar sem zahte-vala?... Kako se vse izpremeni!... To bo de-narja!... Zlato bom imela, samo zlato!...“

Sanjala je o tisoč načrtih.

Postavila si bo hišo, dolj na sredi vasi; hišo, veliko in udobno. In tudi oni bodo priredili slav-nost, ko se bo oženil sin. In kakšno slavnost! Ona, mati, bo imela z zlatom vezeno obleko in okolo vratu t liko vrst medžidij, da bodo segale do pasu in bodo žarele kakor solnce. Ah! Ah! Vse to bogastvo in posebno oni talisman bo po-

ložila v skrinjo; veliko poslov bo imela, da jo bodo branili pred tatovi... Ti tatovi, ah!

Vztrepetala je in pritisnila talisman z vso močjo na srce. E, kaj! Samo, da mine ta noč. Kdo pa ve, da imajo talisman v hiši? In pa; nikoli nas še niso okradli. Naj vzamejo eno ali dve ovci, če hočejo. Na ovci mi ležeče; ali ne bo imela dosti, da pokupi vso živino cele vasi?

In zakaj ni duha? In zopet je mislila, na kak način bi ji mogel dati duh medžidije. Nehote je segla pod blazino. Nič. Še malo je potrpe-la, potem pa je šla in preiskala meh. Tudi nič. V loncih! Nič, nikjer nič. Legla je nazaj v postelj. Njen mož je spal trdo spanje mirnega, ki ga ne moti nobena želja.

„Kako bo prinesel duh medžidije?“

Zastihala je korake, daleč še, toda že se raz-ločujejo; nekdo gre po cesti. Duh! Oh! To je gotovo duh; ob tej uri more biti samo duh. Polna nade je cela tišina bitost čakala, prosila, klicala... Tu je; že čisto blizu... k nam gre... na pragu je... vrata izkuša odpreti.

Kako? Torej duh ne more skozi zaprta vrata?...

Mož se je naglo prebudil.

„Tatovi, Aiša!...“

„Tatje?“

Še vedno med sanjami in resnico je po-navljala:

„Tatje? Tatje?“

„I, seveda, tatje, ali ne slišiš? Kdo drugi bi izkušal vlomiti vrata?“

„Res!“

Aiša se je čisto zavedla.

„Tatje,“ je šepetala vsa prestrašena; „ali ho-čejo moj talisman? Ah! Vendar ne!“

Hitro ga je skrila v nedra, vstala in vzela veliko sekuro za cepljenje drv. Mož je snel raz kljuko na steni staro puško in oba, tako oboro-žena, sta šla k vhodu in se skrila v temi.

Vrata so ječala. Bila so stara, in tisti, ki je hotel noter, je moral biti zelo močan. Morda jih je več? Kako bi si vendar upal en sam človek proti celi hiši? Vresk! Vrata so odnehala. V temi pri nejasni luči zvezd je vstopila visoka senca in stopala naprej pazljivo, polagoma in potihoma kakor bi se bala, da ne zbudi prebivavcev.

Aiša je skočila iz svojega kота z namerjeno sekuro...

Udarec, en sam udarec, in senca se je zgru-dila brez glasu.

„Dolgo nam je že kradel. Zdaj ne bo okradel nikogar več.“

Mož je ukresal luč.

V luži krvi je ležal s preklano glavó njun edini sin, ki je, oproščen vojaške službe, hotel svoje starše iznenaditi in se je vrniti nepriča-kovano.

Ko so drugi dan slekli mrliča, da ga umijejo, so našli za njegovim pasom dvajset zlatih med-židij, velikih kakor dlan in žarečih kakor solnce.

Bogokletstvo in tajnik naše svetniške družbe. Najgrši slovenski list, „Glas svobode“ v Ameriki, je prinesel o znanem zastrupljenju v Berlinu poročilo, na katero je natvezel grozna bogokletstva. Ta podla notica, ki kaže največje zaničevanje in Boga ter Marije svetnikov, se glasi: „V Berlinu je na „sveto noč“ umrlo 75 proletarcev, brezposelnežev, na zastrupljeni jedi in pijači, ki so jo dobili v azilu za brezposelne. Tisti kristjanski bog, ki ljudi tako nazarensko „ljubi“, je pripustil, da je v groznih mukah umrlo 75 človeških bitij. Kje je pa ostala Marija s svojimi „priprošnjami“ za revne kristjane? Kaj se nje v „nebesih“ več ne posluša? Hudič bi imel s človekom danes več usmiljenja, kot naši lončmani in „zaščitniki“ v paradižu!“ — Pripomnimo le, da je ravno v tej številki lista zopet članek bivšega sorskega župnika, sedanjega tajnika družbe sv. Cirila in Metoda. Res, žalostno!

Učiteljska tiskarna v Ljubljani ne more več krotiti svojih gostov. „Zajca“ se norčuje iz Ribnikarjevih sanjskih bukvic, iz glasila učiteljev. Učiteljem pa naravnost očita lenobo.

V Št. Vidu je dobila gimnazija v škofovih zavodih pravico javnosti.

Na gimnazijah so se uvedli strokovni nadzorniki šolske teovadbe.

V Šmartnem pri Kranju se je oglasil zadnji terek novi veliki zvon, ki je prišel iz Samasove livarne v Ljubljani. Njegov tovariš v Kranju obhaja letos svojo stoletnico.

Romanje v Rim priporoča „Bogoljub“. Odhod iz Ljubljane bo v ponedeljek po beli nedelji, dne 15. aprila, ob 11. uri čez Gorenjsko na Ponlebo. Ker pojedemo letos Slovenci na evharistični shod na Dunaj, naj bi romanje v Rim eno leto počakalo. Na dve strani vabiti je preveč.

V Celju je umrl minul teden trgovec g. Anton Prevc iz znane meščanske rodbine g. Antona Prevca v Kranju. N. v. m. p!

Razstave. V Mariboru bode letos od 15. do 29. septembra rokodelska razstava. Na Dunaju bo od 16. do 27. marca razstava za kuharstvo. Meseca avgusta bo pa v Haagu razstava za kmetijstvo.

Na Štajerskem pri občinskih volitvah zmaguje S. L. S. zoper liberalce, Štajercijance, socij. demokrate in nemčurje.

V Celovcu je 29. jan. umrl g. Valentin Janežič, c. kr. nadštabni zdravnik, star 80 let.

Železnica iz Kranjske v Dalmacijo. Ogrska vlada je dovolila zgradbo železnice Ogulin-Otočac. Za zgradbo proge Novomesto-Metlika se delo prične spomladi. Tudi proga Metlika-Karlovac je dovoljena. Napravila se bode tudi telefonska zveza iz Trsta v Dalmacijo.

V Št. Petru pri Čedadu se je ustanovil nov dekanat za ondote slovenske župnije, ki so poprej spadale k dekanatu v Čedadu. Prvi dekan je postal šentpeterski župnik. Videmski nadškof je baje Slovincem precej naklonjen.

Razstava za cerkveno umetnost bode na Dunaju za časa evharističnega shoda. Pokazali bodo razni narodi Avstrije, koliko so napredovali v cerkveni umetnosti. Prav bi bilo, da bi se pokazali tudi slovenski umetniki!

Vsi na pomoč koroškim Slovincem! Podpisana „Zveza“ priredi meseca februarja 1912 prvo veliko tombolo v prid koroškim Slovincem. Blag in važen namen zvezinega delovanja itak poznate: Buditi Slovence od laške do štajerske meje, od starodavne Gospe Svete do Karavank, izobraževati ljudstvo po neštevilnih shodih na na rodnem, gospodarskem in verskem polju, započeti moderno socijalno delo v vsaki vasi, kjer se še sliši slovenska beseda, nadomeščati koroškim Slovincem glede materinega jezika ljudsko šolo, zastaviti pot pruskemu pročiščilništvu, ki prodira proti jugu, z namenom, Jugoslovanom iztrgati vero in narodnost ter jih tako pripraviti za prihodno vsenarjsko društvo. Te nad vse težavne naloge se je pa lotilo par ubogih privatnih oseb, in če dalje bolj se zavedajo, kaj so oni in kaj je sovražnik. „Zveza“ za svoje delo nima niti enega rednega dohodka, odvisna je večalimanj od milih darov; zato si mora na različne načine iskati sredstev. Prirediti torej hoče veliko tombolo meseca februarja 1912 ter pozivlja vse prijatelje, da ji pošljejo ali v denarju ali v drugi obliki kakšen dobiček. „Zveza“ hvaležno sprejema vse darove, slike, knjige, albume, vsakovrstne okraske, pa tudi koristne stvari, n. pr. nože, ure, pisalno orodje. V prvi vrsti pa želi „Zveza“ zbrati darila, ki so kmečkemu ljudstvu koristna, tako n. pr. poljska, hišna in kuhinjska orodja, sploh sprejme „Zveza“ hvaležno vsak tudi najmanjši dar. Darovi naj se pošiljajo na naslov: „Slovenska kršč.-soc. zveza za Koroško“, Celovec, Pavličeva ulica 7 — Slovensko kršč.-soc. Zveza za Koroško.

Nesreča. Hlapcu Mengeške pivovarne sta se dne 1. t. m. v klancu pod mestom v Kranju splašala konja. En konj, vreden 300 K, se je ubil, hlapcu se ni nič zgodilo.

Iz krogov trgovskih pomočnikov v Kranju smo prejeli že več dopisov, v katerih se zahteva, da naj se določi ura za odpiranje in zapiranje trgovin, posebno v nedeljah. O tem se vrše nadaljna poizvedovanja.

Sejmi prihodnjega tedna na Gorenjskem. V petek 9. febr. v Mengšu.

„Gorenjska knjižnica“. Prvi zvezek te knjižnice, ki je ravnokar izšel v naši tiskarni, prinaša na 48 straneh to-le vsebino: Kukmakova pesem, Božič v Bosni, Prosjak Martin, Kako si je Špančev Janez izbral nevesto in Friderik II., grof celjski, na Gorenjskem. To naše podjetje je pri izobraževalnih društvih našlo prijazen odmev. Naj se knjižnica le hitro naroči ali pri „Tiskovnem društvu“ ali pa v knjigarni „Iliriji“ v Kranju. Cena 30 vin. za vsak zvezek s poštnino vred je nizka. Kdor pošlje 3 krone, bo prejel 10 lepih zvezkov.

„Prijatelj narave“, list za vrtnarstvo in rejo malih domačih živali. Ta list je začelo izdajati „Društvo vrtnarjev in prijateljev vrtoč“ v Kranju. Prva številka tega mesečnika je prav lična in prinaša poučne in zanimive sestavke ravnatelja Dolenca in drugih strokovnjakov. Vsi prijatelji vrtoč bodo novi list z veseljem pozdravili, ker so že dolgo želeli, da bi dobili Slovenci za to stroko svoje glasilo. Naročnina za celo leto znaša 4 K in naj se pošlje v Kranj na upravo lista.

Sankališče na Bohinjski Bistrici je vsled na novo padlega snega zopet porabno in v dobrem stanu. Vojški detachement s smučmi 35 vojakov in 5 častnikov je že en teden in ostane še en teden na Bohinjski Bistrici.

Novi nabiralniki „Slovenske Straže“ — došli! Pisarna „Slovenske Straže“ je pričela razpošiljati nove nabiralnike vsem tistim, ki so jih naročili. Ako bi slučajno kdo izmed teh ne dobil tekom par dni nabiralnika, naj blagovoli to po dopisnici sporočiti „Slovenski Straži“ v Ljubljani. Vse prijatelje „Slovenske Straže“, posebno pa njene podružnice, prosimo, naj gledajo na to, da bo v vsaki gostilni, kamor zahajajo naši ljudje, in sploh v vsakem javnem lokalni vsaj en nabiralnik „Slovenske Straže“!

Na tedenski semenj v Kranju dne 29. m. m. je bilo prigianih: 101 glava domače govede (za mesarja 71), 4 teleta, 33 glav bosenske govede, hrvaške govede 0 in 48 domačih prešičev. Cena za kilogram žive teže: za pitane vole 96 h, za srednje pitane vole 86 do 90 h, za nepitane 80 do 84 h, za bosensko goved 68 h: za teleta 1 K, za pitane prešiče 1 K 18 h. — Za 100 kg pšenice 24 K; rž 23 K, ječmen 23 K, oves 21 K, koruza 21 do 23 K, ajda 25 K, proso 23 K, krompir 9 K, fižol (rdeč) 44 K, koks 42 K, detelja 166 K, slanina kg 1.80 do 1.90 K; drva (trda) 18 K; drva (mehka) 12 K; maslo 2.80 K, jajca 8 v., seno 10 K.

Godovi prihodnjega tedna. Nedelja (4.) sv. Andrej Korz; ponedeljek (5.) sv. Agata; torek (6.) sv. Doroteja; sreda (7.) sv. Romuald; četrtek (8.) sv. Janez Mat.; petek (9.) sv. Apolonija; sobota (10.) sv. Školastika.

Zrakoplovec Fischer iz Belgije se je dvignil z dvema sopotnikoma v 50. minutah do višine 1350 m.

Kip Matere božje ubil lopova. Nedavno se je v Poli, malem mestecu blizu Rima, pripetil čuden dogodek. V cerkvi tega mesta je kip Matere božje, ki ga tamošnje ljudstvo zelo spoštuje in ki je okrašen z mnogim dragim kamenjem. Ta kip je poklonil cerkvi papež Pij IX. leta 1865. ob priliki 500letnice te cerkve. Papež je tedaj tudi okrasil kip z dijamantno krono, ki je veljala 20.000 K. Pred dvema tednoma pa je neki delavec, po rodu Nemeč, vlomil v cerkev ter hotel ukrasti krono s kipa. Ker je stal kip na visokem podstavku, se je vspel na njegovo vznožje, pri čemur pa je izgubil ravnotežje. Zagrabil je za kip, ki pa se je z njim vred prevrnil na tla in ga tako pobil na glavi, da je obležal na mestu mrtve. Drugo jutro so našli ljudje pod kipom Matere božje mrtvo truplo. Cerkev so morali na novo posvetiti.

Andreja Markuna, z Okroglega doma, iščejo po Ameriki, pa ga ne najdejo.

Na Angleškem je bilo 100.000 tkavcev v volni industriji odpusčenih od dela. Kriva je bila neka ženska, ki ni hotela pristopiti k zvezi delavcev in delodajavci je niso hoteli odsloviti iz tovarne, v kateri so delali samo tkavci, ki so bili v zvezi.

Strašen potres je bil na jonskih otokih. V razvalinah so našli 30 oseb umrlih in veliko nevarno ranjenih. Poškodovane so cerkve in druga poslopja.

Iz razvalin Equitable poslopja v Novem Jorku so po nevarnem in trudi polnem delu srečno rešili iz kleti vrednostne listine merkantilne družbe v vrednosti 50 milijonov dolarjev. Največ škode je napravil ogenj odvetnikom, ki so imeli v tem poslopiju svoje pisarne. Zgorele so jim prav važne listine, kakor tudi neki zavarovalni družbi, pri kateri pa vendar lastniki polic ne bodo trpeli škode. Gašenje požara je stalo mesto 92.000 dolarjev. Ognjegasci so veliko trpeli vsled silnega mraza. Nekaj trupel še niso našli. Rešilo se je 380 milijonov dolarjev.

108 letnega starčka so dobili v Filadelfiji v njegovem stanovanju zmrznjenega.

Življenje Slovencev v Ameriki. »Ponosne so lahko učne gospe in gospodične članice slavnega društva sv. Genovefe št. 108 a. S. K. J. na sijajno uspele veselice, ki so jo priredile v Jednotinih prostorih (v Jolietu) na novega leta

večer. To je bila veselica vseh veselic, kar smo jih imeli zadnja leta. Zbran je bil cvet našega ženstva v tako impozantni množini, da so mnogi vnani gostje kar stremili nad očividnim procvitom naše lepe nasebine. In tudi moški dorasli zarod naše fare je bil zastopan po svojih najboljših močeh. Seveda je bilo potemtakem naše plešišče mnogo premajhno in vsakdo je lahko na lastne oči razvidel, kako nam je za slične prireditve nujno potrebna kaka velika dvorana, katero moramo prejalislej dobiti, ako želimo v družabnem oziru še večjega razvoja, in tega moramo želeli vsi, ki smo za vsestranski napredek naše nasebine. Toda — končajmo, in sicer z vzklikom: Čast društvu sv. Genovefe.“ („Am. Slov.“) — V nedeljo, dne 31. decembra, je priredilo slov. podporno društvo sv. Frančiška K. S. K. J. (v Novem Yorku) svojo običajno zabavo na Silvestrov večer, ki se je, kakor čujemo, prav dobro obnesla. Plešalo in rajalo se je do ranega jutra in tudi za drugo zabavo je bilo vsestransko preskrbljeno. („Glas Naroda“). — Čudne pojme imajo res amerškanski Slovenci o življenju in posnemanju svetnikov! — Zato jim pa nič ne ugajajo državne naredbe, ki se uveljavljajo za varstvo javne morale. Meščanska liga v Novem Yorku ima svojega zastopnika v zakonodaji državnega glavnega mesta. Temu je naročeno, da naj izsili pri prihodnjem zasedanju novojškega legislature sprejem nekaterih zakonskih predlog, ki se tičejo morale. Točaji v saloonih (gostilnah) bodo morali prositi za dovoljenje točenja in nositi kovinske znake, da jih bode mogoče ob nedeljah, ko je prepovedana prodaja opojnih pijač, lažje spoznati in jih obsoditi. Zakon o točenju pijač naj se tako izpremeni, da bodo tisti, ki ga kršijo, od porotnikov bolj gotovo obsojeni. Pivovarjem in prodajavcem opojnih pijač naj se prepove izvoz opojnih pijač v kraje, kjer je vpeljana temperanca in kjer so prepovedani salooni. Kinematografska gledališča ne smejo biti odprta ob nedeljah. Namerava se poostriiti postavo za ločitev zakona „Kdo bi si upal,“ vsklika ves nevoljen „Glas Naroda“, ki to poroča, „v nazadnjaški in čisto klerikalni Avstriji priti s takimi predlogami? Seveda pri nas v svobodni in napredni Ameriki pa smejo terorizirati prihuljeni svetohljinci svobodno amerikansko ljudstvo!“

Denarja kot smeti. V novoletni noči se je zabavalo več kmetov v neki gostilni nedaleč od Steyerja. Neki kmet se je pri tem bahal, da ima denarja kot smeti in da mu ni nič za par tisočakov. Ker se mu je to oporekalo, se je razburil, potegnil iz žepa listnico, vzela iz nje tisočkronski bankovec ga zvil skupaj in si prižgal z njim cigareto. Bankovec je popolnoma zgorel. Nato so kmetje pili še naprej. Ko je popolnoma upijanjen kolovratil domov, je izgubil svojo listnico s 450 kronami denarja.

Kardinala Farlega so v Novem Jorku slovesno sprejeli, ko je prišel iz Rima. Pozdravile so ga razne družbe, 800 duhovnov in šest tisoč šolskih otrok. Katedrala je bila zvečer čarobno razsvetljena, ker je gorelo 40.000 žarnic. Te Deum je pelo 320 vseučiliščnikov.

DRUŠTVA.

V „Ljudskem domu“ v Kranju se bodeta jutri ob pol 4. uri popoldne ponovili obe igri, ki sta se predstavljali predzadnjo nedeljo z najboljšim uspehom. Blo je po zadnji predstavi splošno mnenje, da tako izvrstnih humoristov, kakor so se pokazali pri tej predstavi na našem odru, nima lahko kako veliko mesto. Kdor se hoče prav iz srca nasmejati, naj pride jutri v v Kranj. Vstopnina je zelo znižana.

„Meščanska zveza“ v Kranju je imela v ponedeljek dne 29. p. m. svoj redni letni občni zbor pri „Jelenu“. Po obilnem poročilu načelstva je bil izvoljen za predsednika društva g. prof. Anton Sušnik, odbor je ostal stari. Pri slučajnostih razvil se je živahna debata o smeri društvenega delovanja za hodočnost.

Telovadni odsek „Orel“ v Smedniku priredi jutri v nedeljo ob treh popoldne veselico s petjem in veseloigro: „Vesela deteljica ali kratkočasni zapor“.

Kat. slov. izobr. društvo v Št. Jurju pri Kranju je imelo prejšnjo nedeljo svoj občni zbor v lastni dvorani. Društvo se lepo razvija, marljivo deluje, želeli je le več navdušenja med člani, zlasti med starejšimi. Odkar ima društvo lastno dvorano, prireja prav pridno predavanja in predstave. Občnega zbora sta se udeležila tudi poslanec Zabret in Iv. Podlesnik.

Kat. slov. izobr. društvo v Križih pri Trziču je imelo zadnjo nedeljo občni zbor. Poročila so pokazala, da se je v društvu pridno delalo. Izvolil se je nov odbor takole: Jožef Janc, predsednik; Franc Poljanec, tajnik; Jožef Sitar, blagajnik; Franc Perko, knjižničar; Janez Zabukovec, Janez Lomšek, in Jožef Perne, odborniki.

Podružnici kmetijske družbe v Križih je pristopilo precej novih članov. Veseli smo, da imamo med seboj v kmetijstvu in zlasti v sadjarstvu in žezancu g. Rudolfa Simončiča v Žiganji Vas. Upamo, da bode pristopilo k tej koristni družbi še več novih članov.

Razglas!

Natančnejša pojasnila daje in vabi k
obilni udeležbi

Pavla Sajovic
veleposestnika soproga v Tacnju.

Vsi gozdi rajnega gosp. Franceta Omersa
iz Kranja, kateri leže v Besnici in kateri
so postali last gospe Pavle Sajovic iz Tacnja pod
Šmarno goro, prodali se bodo na

javni prostovoljni dražbi dne 6. februarja 1912.

Ti gozdi se bodo prodali po posameznih parcelah, katere merijo približno
2 do 4 joha. — Vsakdo, ki se zanima za nakup teh gozdov naj

pride dne 6. februarja 1912 ob 8. uri zjutraj
v Besnico k „Mahavu“

od koder se podajo vsi udeleženci naravnost v gozd na lice mesta k dražbi.

Manufakturno trgovino

gdč. Pavle Babič
v Kranju, glavni trg št. 186

je prevzela podpisana in se priporoča slav-
nemu občinstvu mesta in okolice.

Dobiva se tu isgotovljena obleka za
moške, ženske in otroke, pelerine, perle,
ovratniki, kravate, predpasniki, moderci,
krstna oprava in raznobarni trakovi.

Nadalje je tu velika zaloga vsakovrstnih
nagrobnih venčev, šopkov in cvetic za cer-
kvene potrebe, birme, mrliče in za poroke.

Dobivajo se tukaj tudi raznovrstni glav-
niki, krepala, krtače, čopiči in omela
domačega izdelka.

Postreže se točno in po najnižji ceni.

Uršula Anzelc.

82 13-4

**PISMA, OKROŽNICE, CENIKE, RAČUNE,
KUVERTE, VIZITNICE i. t. d.**

priporoča
tiskarna
**Tiskov.
društva
v Kranju**
: Gorenjsko :

bo potreboval marsikdo za
tekoče leto 1912

Kdor hoče toraj biti dobro
in poceni postrežen, pa do-
biti fino in najelegantnejše
blago, naj se takoj obrne
::: na to tiskarno :::

Pivovarna Jul. Staré v Mengšu

priporoča

svoje priljubljeno pivo kakor marčno

pivo

I. in II. vrste, bavarsko vležano v
sodčkih in steklenicah pričakujoč
obilnih naročil.

Ustanovljeno leta 1818.